

**Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
17 грудня 2021 року, м. Тернопіль**

Отже, представлена схема аналізу та послідовності прийняття управлінських рішень у процесі фінансово-господарської діяльності підприємства дозволить обрати альтернативний напрямок його розвитку, що забезпечить найбільший дохід.

Список використаних джерел

1. Гаркуша Н.М. Моделі та методи прийняття рішень при аналізі та аудиті: навч. посібн. Київ: Знання, 2018. 591 с.
2. Данілов О. Д., Паєнтко Т. В. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях: Навч. посіб. Київ: КНТ, 2019. 272 с
3. Кондрич В.І. Особливості теоретичних та методичних основ аналізу витрат виробництва на виноробному підприємстві. Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. 2014. Т. 19, Вип. 2(3). С. 152-158.
4. Ксьондз С. М., В. П. Сухораб. Витрати іншої операційної діяльності в системі прийняття управлінських рішень. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2008. С. 80 – 83.
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
6. Омельниченко О. С. Напрями оптимізації витрат в системі управління. Ефективна економіка. 2016. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4901>
7. Štilis, D., Rotomskis, I., Laurinaitis, M., Nadvynychnyy, S., & Khorunzhak, N. National Cyber Security Strategies: Management, Unification and Assessment. INDEPENDENT JOURNAL OF MANAGEMENT & PRODUCTION (IJM&P). 2020. V. 11, n. 9, Special Edition (Baltic States). DOI: 10.14807/ijmp.v11i9.1431

Оксана ЧЕРЕШНЮК

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Анастасія ОПРИШКО

магістр
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ЕФЕКТИВНІТЬ ВИРОБНИЦТВА
ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ**

В складних умовах пандемії та економічної нестабільності важливим є пошук новітніх та нестандартних варіантів виходу з кризи та розробки стратегічних напрямів розвитку. Особливо це стосується середніх та малих підприємств, які є найбільш вразливими до змін ринкового середовища. Для таких підприємств важливо правильно сформулювати стратегію,

вдало визначити пріоритети та знайти надійні джерела інформації для забезпечення поточних та прогнозних управлінських рішень.

Основною метою аналізу виробництва та реалізації готової продукції є збільшення прибутку підприємства шляхом виявлення та мобілізації наявних резервів для розширення частки ринку. Досягнення цієї мети можливе шляхом аналізу конкурентної позиції підприємства та його здатності швидко маневрувати ресурсами у разі зміни ринкової кон'юнктури [3, с. 19].

У економічній літературі та практичній діяльності підприємств найважливішим фактором розвитку виробництва є наявність сучасного виробничого обладнання, яке забезпечить якісною продукцією. Повне навантаження у використанні виробничого обладнання дає можливість збільшити обсяг виробництва, знизити його собівартість, отримати додатковий прибуток, чим в свою чергу підвищити рентабельність виробництва. Для підсумовування ефективності та інтенсивності виробничого обладнання використовується ряд різних показників. Найбільш узагальнюючим і визначальним з них є рівень продуктивності його підрозділу. Тому дослідження теоретичних підходів до методів математичного моделювання та факторного аналізу цих показників шляхом визначення абсолютного та відносного впливу окремих факторів на його зміну набуває актуальності.

Від стану та ефективності виробничого обладнання залежать кінцеві результати діяльності підприємств – обсяг готової продукції, прибуток, якість продукції. Показники використання обладнання поділяються на дві групи:

1. показники екстенсивного використання (формулюють роботу обладнання за його кількістю або часом роботи)
2. показники інтенсивного використання (формулюють рівень використання потужностей обладнання, продуктивність виробництва).

За ознакою участі у виробничому процесі все обладнання поділяється на такі групи: наявне (обраховується на балансі підприємства та заноситься до інвентарних карток основних засобів), встановлене (змонтовано та підготовлено до роботи) та фактично діюче (може бути в експлуатації). Важливою складовою оцінки екстенсивного використання обладнання є проведення аналізу повноти його використання за певний період часу.

Рівень використання обладнання за певний період часу характеризується низкою коефіцієнтів, що можна визначити як залежність відпрацьованого обладнанням часу до загального часу роботи підприємства за період [2, с. 172–173].

Інтенсивність використання виробничого обладнання характеризується показниками продуктивності, які залежать від ряду факторів. Тому факторне дослідження витрат часу на виготовлення продукції і її кількості в залежності від обсягів залученого обладнання, тривалості виготовлення та ін. стають визначальними у питаннях продуктивності.

Найбільш об'єктивну оцінку ефективності використання виробничого обладнання можна отримати на основі середньогодинної продуктивності одиниці обладнання (визначається як відношення виробництва до кількості годин, відпрацьованих устаткуванням). Усі інші показники продуктивності одиниці виробничого обладнання (річна, квартальна, місячна, змінна продуктивність) інтегруються і враховують рівень погодинної продуктивності та використання робочого часу, подібно до співвідношення подібних показники продуктивності праці [2, с. 139].

Враховуючи вищевикладене, у процесі моделювання факторно-визначених систем продуктивності окремого устаткування варто зважати такі основні елементи впливу, що відображають ефективність виробничого обладнання та його дію на розмір аналізованих показників.

Оскільки на досліджуваному виробництві поліграфічної продукції одну з найвагоміших ролей відіграє виробниче обладнання та сировина з якої виготовляють

Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
17 грудня 2021 року, м. Тернопіль

продукцію важливим є саме аналіз основних засобів, їх стан як основний фактор впливу на якість продукції.

Показники, які характеризують ефективність використання й стан основних засобів можна розподілити на три групи, а саме:

- забезпеченість підприємства основними засобами;
- наявний стан основних засобів;
- результативність застосування основних засобів.

До групи, що описують забезпеченість підприємства основними засобами, відносять фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних засобів у загальній вартості майна підприємства. Загалом дані показники характеризують чи достатньо основних засобів для необхідної потужності підприємства.

На основі отриманої інформації можна провести аналіз ефективності використання та стану основних засобів досліджуваного поліграфічного підприємства.

На основі запропонованих показників проведено обчислення ключових характеристик основних засобів підприємства у таблиці 1.

Таблиця 1

Аналіз ефективності використання та стану основних засобів

Показники	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Абсолютне відхилення (+, -)	
				2019 р. від 2018 р.	2020 р. від 2019 р.
1. Наявність основних засобів на початок року, тис. грн.	15698	16421	16954	723	533
2. Надійшло за рік, тис. грн.	1056	1896	2064	840	168
3. Вибуло за рік, тис. грн.	104	195	302	91	107
4. Наявність основних засобів на кінець року	16650	18122	18716	1472	594
5. Фондомісткість	0,38	0,41	0,43	0,03	0,02
6. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні підприємства	1,02	1,01	0,98	-0,01	-0,03
7. Коефіцієнт зносу основних засобів	0,49	0,51	0,5	0,02	-0,01
8. Коефіцієнт придатності основних засобів	0,5	0,51	0,49	0,01	-0,02
6. Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,07	0,12	0,12	0,05	0,01
7. Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,01	0,01	0,02	0,01	0,01
8. Коефіцієнт приросту основних засобів	1,06	1,10	1,10	0,04	0,00
9. Фондовіддача основних засобів	2,47	2,09	2,11	-0,38	0,02
10. Рентабельність основних засобів	0,72	0,78	0,75	0,06	-0,03

Таким чином як видно із інформації про основні засоби представленої в таблиці 1 поліграфічне підприємство протягом 2018-2020 рр. оновлювало свої основні засоби, чим значно впливало на якість продукції. Відтак, коефіцієнт оновлення основних засобів в 2018 р. становив 0,07, в 2019 р. і 2020 р. – 0,12. Підприємство також виводило з експлуатації старе та непридатне обладнання: у 2018 р. коефіцієнт вибуття становив 0,01, у 2019 р. – 0,01, а у 2020 р. – 0,02.

Загалом рентабельність основних засобів значно змінилась, а саме у 2018 р. становила 0,72, у 2019 р. зросла до 0,78, а в 2020 р. зменшилася до 0,75. Приріст рентабельності у 2019 р. збільшився на 0,06, а в 2020 р. зменшився на 0,03.

Для дослідження рентабельності необхідно більш детально проаналізувати фактори впливу на рентабельність основних засобів шляхом ланцюгових підстановок змінних елементів [1, с. 10]. Отже, від ефективності використання основних засобів залежать кінцеві результати діяльності підприємств – обсяг готової продукції, прибуток та якість продукції.

Список використаних джерел:

1. Герасимчук З. В. Теоретичні основи управлінського аналізу. Економічний аналіз: зб. наук. праць Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль : «Економічна думка». 2013. Том 14. № 1. С. 7–16.
2. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз : теорія і практика : підручник. Львів : «Магнолія – 2006», 2008. 440 с.
3. Потапова Н. О., Юрченко Є. П. Аналітичні аспекти дослідження виробництва та реалізації готової продукції промислового підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2019. № 10 (3). С. 18–20.
4. Черешнюк О. М., Саченко С. І. Економічна експертиза взаємовідносин підприємства зі споживачами. Приазовський економічний вісник, 2017. Вип. 2 (02). С. 159–162

Марія ШЕСТЕРНЯК

кандидат економічних наук
доцент кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет

Мар'яна ПАСТЕРНАК

студентка 4 курсу
кафедри фінансового контролю та аудиту
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сучасному етапі розвитку економіка України виходить на якісно новий рівень, що обумовлено зростанням виробництва та здійсненням комплексу заходів щодо підвищення рентабельності підприємств. Ця тенденція призвела до розриву між реальним власником та власністю, що викликало необхідність створення ефективної системи контролю за вкладеним капіталом і діяльністю компанії. При цьому, саме внутрішній контроль, що є однією з функцій управління підприємством, допомагає власникам порівнювати планові та фактичні значення параметрів, проводити аналогію із зовнішнім середовищем, виявляти відхилення, давати оцінку діяльності фірми, виявляти фактори, що спричиняють негативні показники,